

Verohallinto
PL 325
00052 VERO

LAUSUNTO
VM/548/03.01.00/2018

3.5.2018

Valtiovarainministeriölle

Asia Sijoitusrahastolainsäädännön kokonaisuudistus, hallituksen esityksen valmistelu VM111:00/2016

Lausumapyyntö

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksiköltä lausuntoa Sijoitusrahastolainsäädännön kokonaisuudistus -työryhmämuistioista.

Lausuma

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö (myöhemmin "selvitysyksikkö") lausuu harmaan talouden torjunnan näkökulmasta seuraavaa:

Osuustodistus

"Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi osuustodistussäätelyä sijoitusrahasto-sääntelyn ajanmukaisuuden lisäämiseksi. Sijoitusrahastolaissa ei enää velvoiteta rahastoyhtiötä antamaan rahasto-osuudesta osuustodistusta rahasto-osuudenomistajan sitä pyytäessä. Toisaalta rahastoyhtiö voisi edelleen jatkaa osuustodistusten antamista, mikäli se arvioi sen tarpeelliseksi."

Selvitysyksikkö kannattaa ehdotusta luopua fyysisestä osuustodistuksesta. Haltijamuotoinen omistajuus muodostaa harmaa talouden riskin, koska todellinen osuuden omistaja voi olla vaikeasti identifioitavissa. Haltijamuotoisen osuustodistuksen avulla on myös mahdollista esimerkiksi pakoilla tiettyjä täytäntöönpanoviranomaisia. Lisäksi fyysinen osuustodistus voi mahdollistaa rahanpesua.

Yllä mainituista syistä selvitysyksikkö suosittelee täydellistä luopumista osuustodistuksista. Mitään liiketaloudellista syytä osuustodistusten antamiselle ei ole nähtävissä.

Rahasto-osuusrekisteri

Työryhmä päätyi esittämään osuusrekisteriä koskevan sääntelyn siirtämistä erikseen valmisteltavaksi. Osuusrekisterin pitoa koskevilla säännöksillä on selkeä yhteys Verohallinnon tiedonsaannin toimivuuteen.

Tältä osin selvitysyksikkö huomauttaa, että jatkovalmistelussa tulisi varmistaa Verohallinnon tiedonsaannin toimivuus. Omistusten rekisteröinti, myös hallintarekisteröinti, voi sisältää merkittäviä harmaan talouden riskejä. Tästä syystä jatkovalmistelu tulisi toteuttaa rinnakkain verolainsäädännön uudistamisen kanssa.

Terminologia

Selvitysyksikkö pitää kannatettavana sijoitusrahastoja koskevan termistön selkeyttämistä. Kuten muistiossa on todettu, sijoitusrahastolaissa valitulla termistöllä on suoria heijastusvaikutuksia muun muassa verolainsäädäntöön. Kyse on paljolti verovapauden laajuudesta. Kansainvälisissä tilanteissa verovapautta laajentavat termit voivat aiheuttaa aiheettomia, lain tarkoituksen vastaisia veronpalautuksia, mikä puolestaan ilmentää jälleen harmaan talouden riskiä.

Selvitysyksikön näkemyksen mukaan termistön selkeyttäminen tulisi tehdä etupäässä verolainsäädännön uudistamisen ja veropoliittisen valmistelun kautta. Tarkkarajaisen verolainsäädännön tulisi asettaa rajat sijoitusrahastotoiminnasta eri tilanteissa aiheutuvalle verovapaudelle. Verovalvonnan kannalta on ongelmallista, jos käsitelmääryksiä joudutaan tulkitsemaan sijoitusrahastosääntelystä käsin.

Yleisesti eri ns. rahastomaiden vertailusta

Työryhmämuistiossa on tuotu esiin rahastosääntelyn kehitystä kuvattaessa muun muassa Luxemburg ja Irlanti. Selvitysyksikkö huomauttaa, että kyseiset valtiot houkuttelevat sijoittajia muun muassa laajan verovapauden ja joustavan rahastosääntelyn avulla. Tällaiset sijoitusrahastot sijoittavat kuitenkin pääasiassa muualle kuin rahastojen sijaintimaihin. Sijoitusrahastotoimintaan liittyvän verovalvonnan kannalta Luxemburg ja Irlanti ovat lähinnä negatiivisia esimerkkejä.

Valtiovarainministeriön 2.6.2017 asettamassa eri sijoitusmuotojen verotusta arvioivassa työryhmässä on arvioitu kyseisten valtioiden rahastosääntelyä seuraavasti:

"Esimerkiksi eurooppalaisessa kilpailussa rahastojen sijaintipaikasta aktiiviset Luxemburg ja Irlanti eivät ole verotuksen näkökulmasta hyviä verrokkimaita muun muassa siitä syystä, että ne ovat sijoitusrahastotoiminnan kannalta niin sanottuja läpikulkumaita, kun taas Suomessa ja muissa Pohjoismaissa on kyse olennaisesti myös samassa maassa asuvan sijoittajan verokohtelusta."

Kun kansainvälisellä kehityksellä perustellaan lainmuutoksia, taustalla tulisi olla riittävän kattava lainsäädännön vertailu. Tämä olisi hyvä huomioida jatkovalmistelussa.

Helsingissä 3.5.2018

Janne Marttinen
johtaja

Jarkko Mäki
ylitarkastaja